

Sl. 1. O. Vinko Fugošić (autoportret)

Gordana GRŽETIĆ

Uvod – inicijativa

Sa i bez stihova hrvatskog *evergreena* o danima koji se pamte, svatko od nas u svojoj je knjizi života olovkom zvanom uspomena ispisao pojedine dane i datume. Nerijetko se pak dogodi da se pojedini datumi pokažu značajnima, katkad i sudbonosnima za nas i naše živote, te se zapitamo je li to tek puka slučajnost ili pak hir sudbine, igra zvijezda ili nešto treće.

U mojoj je knjizi života markerom sjećanja nekoliko puta označen četvrti dan prosinca. Zanimljivi i značajni događaji, važni i nenadomjestivi pojedinci, upravo su čudnim spletom okolnosti četvrtog dana posljednjeg mjeseca u godini dolazili u moj život.

Vrata svoga života otvorila sam i četvrtog prosinca 2003. godine. Iako na njih nitko nije zakucao, svjesno sam ih otvorila – ne da bih primila, nego da bih kroz njih pustila nešto što je jednom moralo otići. Tog hladnog četvrtka na otočiću Košljunu, uputila sam posljednji pozdrav svom djetinjstvu. Djetinjstvu koje je – iako je poodavno za mene bilo završeno – sada uistinu odlazilo. Odlazilo s čovjekom uz kojeg sam i u odrasloj dobi ostala djetetom. A izgovoriti riječi pozdrava, posljednjeg pozdrava tom čovjeku, bilo je teže od svih dotadašnjih mojih opraštanja...

Dijelile su nas razlike. Poprilične razlike. Prije svega generacijske – šest punih desetljeća. Naša su uvjerenja i vjerovanja također bila oprečna, promišljanja o puno toga i više nego različita. Ipak, kako to obično biva, pobijedilo je ono pozitivno; upravo je ta pozitiva kojom je zračio, stav kojim je ulijevao povjerenje, pa i strahopoštovanje, bilo presudno da ga još kao petogodišnjakinja proglasim svojim prijateljem. Pravim prijateljem. Da odmah slomim sve društvene uzuse i obavezno „Vi“ iz poštovanja, zamijenim (na zgražanje okoline) običnim „ti“. I njegovo sam pravo ime izbacila iz upotrebe; za mene je zauvijek postao i ostao – „barba frator“.

Dugo me je mučila činjenica da se o barba fratru, tj. Vinku Fugošiću, franjevcu, umjetniku i putopiscu, premalo govori, piše, pa i razmišlja. On sam cijenio je tišinu i nije se zanosio titulama, postignućima i dostignućima. Pa ipak, čovjek, koji je kistom, perom ili riječju ostavio traga u gotovo svakoj crkvi i kapeli na otoku Krku te u mnogim drugim sakralnim i sličnim objektima diljem Jadrana, zaslužuje i nešto više od tišine. Bio je tih, bio je umjetnik, a sudio je samo i jedino na polju umjetnosti – tako je barba frator dobio još jedno ime: *tih sudac umjetnosti*.

Splet okolnosti uskoro je pokazao da nisam usamljena u razmišljanju o evociranju uspomena na fra Vinka; dogodio se još jedan četvrti dan prosinca, ovoga puta 2009. godine. I prije nego što sam izgovorila do kraja svoju zamisao, Tomislav Galović završio je moju rečenicu: „O fra Vinku treba pisati.“ – I bi tako!

Fra Vinko Fulgencije Fugošić (Gostinjac, 19. VII. 1916. – Crikvenica, 2. XII. 2003.) u široj je javnosti poznat prije svega kao likovni umjetnik, majstor portreta i pejzaža, autor ideja za brojne crkvene interijere, potom kao (puto)pisac. Stoga u ovome prilogu Tomislav Galović i Perica Dujmović pristupaju njegovome liku i djelu sa stručne strane. Moja je uloga, odnosno zadaća, prikazati fra Vinka isključivo kao čovjeka, kao barba fratra.

Osim prikaza fra Vinkova života i stvaralaštva, na sljedećim stranicama donosimo stoga i malo poznate detalje iz njegova djetinjstva, rane mladosti, okruženja u kojem je odrastao te svjedočanstva pojedinaca koji su s njime dijelili pojedine etape njegova životnog puta.